

Das Latweeschu lauschu draugs.

1835. 17. Januar.

3fcha lappa.

Faunas sinnaß.

No Nihzes, Kursemmé. Schee pagahjuschi seemas fwehtki mums naw preeku- bet raudu-fwehtki bijusch! — Ohtra fwehtku deena no muhsu Deewannaamma us mahjahm eedami, un par schauru, bet dsilku rakki us trihs masahm, ar schkehrscheem kohpâ faseetahm laiwelehm zeldamees pahv, pee trihsdesmit zilwekeem, teem schkehrscheem luhstohht un tahm laiwelehm apwehrschotees, rakka widdû nogahje dubbenâ! — Zittus isglahbe; bet trihs padsmit zilweki tur sawu nahwi atradde! — Kas ween scho sinnu lassa, lai luhds mihli Deewu par tahm tshetrahm atraitnehm, kas sawus wihrus, — par teem bahrineem, kas sawus tehwas; — par teem wezzakeem, kas sawus behrnus aprauda! — Weeneem pascheem wezzakeem trihs paauguschi behrni un weens behrnu behrens tur palikke. — Kamehr dsihwi buhsim, kas tahs breefmas redsejam un to garru sahrku rindi us kapehtahm un to neisfkaitamu pawadditaju assaras, — kamehr dsihwi buhsim, to ne peemirfsim! —

G. Br.

No Sweedru semmes. Sweedru semneeki taggad jo deenas paleef jo turrigi lautini, jo winni fargahs no leefas dserfchanas un zittadas fahrigas dsihwofchanas, zaur mudru strahdaschanu nopeln dauds naudas un muischneekeem nopirk weenu semmes gabbalu pakkat ohtru. Zik tee gabbali, fo winni pa scheem aigahjuscheem 12 gaddeem irr fapirkuschy, jau irr wehrtê lihds 3 tuhkstohschreib tuhkstohsch dahldeus. — Daschi no winneem neween irr semmes kohpeji, bet turklast arri leeli wehweri, wisswairak dohdamees us bohmwillas auffchanu. Pee weena semneeka, kam wahrds: Swen Erikson, arween lihds 700 wehweri un wehwerenes stahw maisê, un schee ifnogaddâ 7 lihds 8 fimts tuhkstohsch ohlektis drehbes faausch. Schis pats semneeks ne fenn no fehnina dabbutis selta gohda-sihmi.

No Schwizzeru semmes. 11tâ Dezember, waffarâ, notikke tur tannî pilsfehâ, fo fauz: Ruhr, leela nelaiame. Saimneeks, pulku ahstigu sahlu no teem augsteem kalneem tur apfahrt falaffijis, winnas bija eebahsis diwâs leelâs blaschkês, spirtu uslehjis un us filtu krafhni lizzis, lai spehks winnahm jo lab-baki iswirtu. Miskrafhni sehdeja wezziga seewa un snaudeja. Trohksnis winnu usmohdina. Winna uslezz un nomannijust, fa zaur filtumu no abbahm blaschkêhm pulki bija ismuffufchi, eet un atfauz saimneeku. Schis nahk ar swezzi rohâ un apskaitahs blaschkês. Spirtus, jau pa leelaku dalku istezzis un tai seewai drehbes apflazzinajis, no tohs swezjes ahtri nemmahs degt. Seewina gribb glahbtees, bet winnu drehbes jau degg. Winna firbs isbailês pa namma durri skrej ahâ un tur pa sneegu wahrtahs, zik spehdama. — Welti mekleja glahbtees; jo kautgan laudis winnu wehl dshwu atradde un kohpe un sahloja, zik ween warredami, tatschu winna zaur to leesmu pa wissu meesu jau tik neganti bija noswillufi, fa ohtru deenu leelâs sahpe's nomirre. Saimneeks, arri tâpatt pa wissu meesu noswillis, gruhtâ gultâ eekritte un wehl dakteris ne sun, woi buhschoht dshwotajs.

G r a h m a t i n a,

fo zeenigs jauns daktera kungs Rahrls Dhsolin no pilsfehâs us semmehm, sawam mihtam raddam, tam Wihtnes saimneekam, Inuus Pehteram irr rakstijis.

Raunees, Pehteri, fa tu tik launas dohmas no man prahtâ biji eenehmis, itt kâ es taggad buhtu palizzis lepns, kad t'è diwus gaddus par dakteri dshwoju! — Woi es tad jau zittfahrt biju lepns? tobrihd', kad wehl gahju ffohlâ un pa swehtkeem brihscham us muischu nahzu, paschus leelkungs apwekheht un ar sawahm gohda sikhmitem winneem parahdih, fa es labbi mahzidamees winneem arri biju pateizigs par wissahm winna schehtastibahm? — Tobrihd' tak ar tew fanahzu, kâ draugs ar draugu, kautgan paschi tawi kaimini man par to apsmehje; un nu man peeauguscham un ismahzihtam wihtam wehl buhtu ja-sahk leppotees? — Teescham ne; jo ja zilweks, sahkdams mahzitees, wehl naw lepns; ismahzitees muhscham tahds ne paliks. — Sprizzis man irr stahstijis, fa wezs zeenigs leelkungs pa paschu jaungaddu tawu luhgfschanu effohht paklaufijis un tew fohljijis, to paschu semmes gabbalu, us fo jau arween taws prahts stahweja, tew list eemehroht un eedoht un pahr to arri tahdu sawadu kuntrakti ar tew

us behrnu behrneem ustaischt, kas imâ kabrtâ tew dohs brihw, tē few mahjas usbuhweht, fur un zil un kahdas tu gribbi, un winnas lihds ar to semmi, kad tew patihf, atfal zittam ar to paschu funtrakti nowehleht woi pahrdohht, un kas ztrâ kabrtâ skaidri nosalka, zil gruntes-naudas pa nahkofcheem peez gaddeem ifnogaddâ par wissu to semmi tew buhschoht ja-malka un ka, kad schee 5 gaddi pagahjuschi, leelskungs gan leelaku gruntes-naudu warreschoht prassihht, bet tifween taifni rehkinajams pehz tahs wehrtibas, no kurras to laifu tãpatt mahjas kâ semme buhschoht. — Ak, kâ es preezajohs, ka tu nu driht to negantu purmallu atstahfi, kurrâ lihds schim namma durris paschas tif taifni bija pretti, ka wassarun un ruddeni weenâ gabbalâ nelabbi twaiki mettahs eefschâ. Woi wehl peeminni, kahdi fahrit waidfni taweem behrneem wehl bija, pirms tu scho mahju usnehmi? — Slawehts Deews, ja winni wehl dsihwi nahfs ahrâ! — Bet, luhdsams, nu jel islassa few wesseligaku un labbaku weetinu preeksch mahjas. Tu taf sinni, ka tee pirmi Wahzeeschi, kas schinnis mallâs atnahze, arween pehz kalneem raudsija un tif tur sawus nammus usbuhweja; tã, ka muhsu laudis wehl taggad, pehz tif dauds fimteem gaddeem, kad no Wahzeescheem runna, arween falka: us kalnu, ja tee arri jau fenn leijâ dsihwo. Nu, tohs kalnus tee gudri wezzeeschi teescham neween tadeht mihloja, ka us winneem warreja jo drohschaki buht, kad eenaidneeks wirfû nahze, bet arri tapehz, ka tur jo wesseligaka dsihwe irr. Tãpatt melle arri tu sawâ isredsetâ weetinâ, woi ne atraddist kalninu, fur sawu mahju list. Bet arri ne aismirsti, papreeksch jau pehz affas luhkoht, jo labs skaidrs uhdentinsch neween sahlehun un kohkeem, bet arri lohpeem un zilwekeem tif tohti derrigs pee wesselibas un dsihwibas, ka dauds labbaki buhtu, diwâs weetâs jau wolti pehz affas razzis, ne kâ tahdâ mallâ eet dsihwoht, fur ar purra uhdeni ja-isteeft. — Labbi, ka tu jau taggad pa seemur, fur tew arri drufzin wairak wakkas irr, gahjis bakfôds, jo kad flapjâ laikâ kohfs nozirsts, tad, kâ mescha-kungs falka, muhscham ehka ne paliks faufa. Bet to tew wehl luhdsu, ka tew sawa jauna mahja gluschi kâ Wahzeescham ja-buhwe, ittin fnuukfi ar fkurstinu, ar fehfi (kufnu) un pagrabbu, un istabâs ar dehtu grihdi, ar baltu krahfni, kurrâ durris irr eefschâ, un ar lohgeem, kas diwreif leelakt, ne kâ tawi wezzi. Kad tad nahkschu juhs apmekleht, zil labprahht tad pee jums kaweschohs! tad duhmi man azzis wairs ne iskohdihs un nelabba duhscha no winneem man ne usnahfs; jo to tee neganti duhmi gan pee dauds zil-

wefeem padarra, fa affins pa wiffahm dsihstehm fahf lehfschu ffreet, fakls pa-
leef kà faschnaugts, un beidsotht zilweks pa wiffu meesu aisgrahbts. — No tahda
Fehka, fur wehjsch ne welkabs zaur, warrehs tawa fainneeze dauds labbumu
redseht, wiffwairaf, kad buhs tuhwu pee flehts; jo tad winnai tik dauds laika
welts ne aisees ar fkreeshanu pehz tahm leetahm, kas wajaga, un winnai arri
ne wajadsehs bailotees, fa tàpatt safaldesees, kà taggad, Deewam schehl, wehi
brihscham pee winnas noteek, ja apswihdusi tur pee ugguns stahw. Un jel is-
klaufina winnu, woi winnai ne arri wairaf patiktü, kad pagrabs appaksch
pascha namma buhtu, ne kà buhtu ja-eet pa lauku, no turrenes fo atnest. Zittà
mallà fakka: jo leelaks pagrabs, jo baggati laudis; bet es turpretti falku: jo
nabbagi laudis, jo leelaks pagrabs wajaga; jo apdohma, baggats gan arri glu-
schi bes pagraba warrehs istikt, bet nabbags ne warr buht bes winna: tur win-
nam sawa nabbadsiba labbi ja-paglabba, gudri to laiku sagaidoht, kad winnam
derrehs. — Pahr to kohku grihdi es tadeht fazziju, fa tas, ja appakschà sem-
me tikween labbi faspaidita, dauds wesseligaks irr, ne kà klohnis, jo no teem
faufeem mahleem zaur zilweku staigaschanu arween atschkixxahs tahdi sawadi
fmalki puttekti, kas zilwekam zaur mutti un deggoni mettahs us kruhrim un wiff-
wairaf dauds behrnus nowahrdfina. — Zo baltu krahfni prassiju tik deht lab-
bakas isfkattischanas, bet fa durris lai buht istabà, un ne ahra, tas derrehs us
to, fa, kad krahfns eefurts, zaur krahfna durrim arri wiffas nelabbas smarschas
no istabas wilkfees ahra. — Lohgi lai jel leeli un gaischi buht pee wisseem zil-
wekem, kas wehl sawas dsihwibas warr preezatees. Wehrgus, zeetunneekus
eeflehds kambards, fur faules gaisma ne warr panahkt. Ir sahle fawihst, kad
ehnà stahw. — Nu tad klausees, Pehter mihlajs: pahf wiffahm schahm minne-
tahm leetahm tew pee sawas jaunas mahjas gudri ja-gahda; ne taupi turklast
sawu wehrdinu, bet apdohma, fa Deews tawu strahdaschanu tik jau irr swehti-
jis un woi irr gan zitta pafawles leeta dahrgaka pahf mihlu wesselibu? — Al,
scho gramatinu beidsotht, man wehl diwas leetas prahrà nahf, us fo tew pee
sawas mahjas arri buhschoht ja-luhko. Preeksch zahleem, zuhfeem un zitteem tah-
deem putneem tew arri sawadus aisgaldinus buhs likt taifihf, lai tee ne nahf
lihds ar zilwekem weenà istabà. Un tad luhdsams arri wehl leez' taifihf preeksch
zilwekem to sinnamu aisgaldinu, fa teem ne wajadsetu us wehju eet; jo es
tew ne warru isfazzihf, fa man to laiku taws kalps Mikfels schehl bija, kas taf
zaur to ween tik ahtri nomirre, fa winnam sawà karstà gullà bija zeltees no gul-
tas un apswihduscham ahra eet.

Dsihwo wessels un fakki fainneezei un behrneem no mannas pusses dauds
labbas deenas.

Taws draugs

R. D.

Brihw drikkelt. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. C. E. Napierfky.